

DRS MAURICE DE HOND

**scheids
rechters
worden
zeer zwak
opgeleid**

„Het is mijns inziens 'n belachelijke zaak, dat iemand tot nu toe scheidsrechter kon worden door voor een puur theoretisch examen te slagen, zonder dat hij daarvoor misschien ooit heeft gefloten. Regels uit een boekje leren en ze toepassen te midden van 22 voetballers - die zich niet altijd volgens dat boekje gedragen - zijn twee heel verschillende dingen”.

Zie daar een citaat uit een schriftelijke reactie van een cursist, die deelnam aan de eerste cursus: opleiding scheidsrechter volgens experimentele methode.

Die nieuwe opzet zou je de methode De Hond kunnen noemen en als u op dat moment aan de verkiezingsonderzoeken van het Vara radioprogramma „In de Rooie Haan” gaat denken, dan zit u helemaal goed, want de man achter deze opzienbarende enquêtes is dezelfde als de pleitbezorger voor een drastisch herziene scheidsrechtersopleiding. Zijn naam: drs. Maurice de Hond (29), zijn beroep: sociaal-wetenschappelijk onderzoeker en zijn woonplaats: Amsterdam.

De Hond is zelf al zo'n zeven jaar arbiter en is op dit moment actief in groep I. Zijn conclusie, nadat hij in Amsterdam de scheidsrechterscursus volgde en bovendien wekelijks ook nog eens als speler met de arbitrage werd geconfronteerd: de opleiding tot voetbalscheidsrechter is inadequaat. Hij liet het niet alleen bij deze constatering, maar ging ook daadwerkelijk aan de slag. „Ik heb mij in Amsterdam gemeld bij de commissie opleidingen en heb toen mijn zorg uitgesproken over de wijze waarop onze arbiters werden opgeleid. Vervolgens ben ik zelf ingeschakeld bij het opleidingsonderdeel: de pedagogie en de psychologie van het scheidsrechteren. Naarmate ik meer bij de cursus werd betrokken werd het voor mij duidelijk, dat er tal van zaken niet juist waren. Die spelregelkennis waarop altijd zo wordt gehamerd, blijkt echt niet het belangrijkste te zijn. Tal van scheidsrechters haken in de prak-

tijk af, omdat zij de psychologische druk niet aan kunnen, die in en rond het veld op hen wordt uitgeoefend. Zo iemand gaat al na korte tijd met tegenzin naar een wedstrijd toe en het is een bekend feit, dat als je iets niet goed doet, je er na enige tijd mee stopt”. Wetenschapper De Hond, beroepsmatig onderzoeker en vertrouwd met cijfermethodieken en grafieken, zag toen een goede mogelijkheid om eigen kennis en hobby te combineren. Hij besloot zich meer inzicht te verschaffen in het verloop van de scheidsrechters in de afdeling Amsterdam van de KNVB. Bovendien speelde hij al snel met het plan om te gaan sleuteien aan de opleiding van de „mannen-in-het-zwarte-tenue”. Een onderzoek leerde hem, dat drie jaar na het volgen van de cursus nog maar de helft van de scheidsrechters beschikbaar was voor de afdeling. Gezien over zes jaar was dit een kwart. Voor de duidelijkheid moet daarbij worden vermeld, dat ook verhuizing naar een andere afdeling en promotie naar de KNVB als beëindiging van de beschikbaarheid voor de afdeling Amsterdam werd beschouwd. De analyse van drs. De Hond, die zich uitstrekke over de seizoenen 1949 tot 1975 bracht aan 't licht, dat tussen 1966 en 1973 het aantal scheidsrechters constant bleef, terwijl het aantal elftallen bleef toenemen, zodat het bestaande tekort werd vergroot. Deze stabilisering van het aantal scheidsrechters werd vooral veroorzaakt door het niet toenemen van het aantal aanmeldingen van nieuwe scheidsrechters. Na 1973 nam het aantal scheidsrechters behoorlijk af. Het gevolg: een abrupte vergroting van het scheidsrechterstekort. De oorzaak van de daling was zowel een geringer aantal aanmeldingen van nieuwe arbiters, als 'n sterke toeneming van het aantal scheidsrechters dat van de velden verdween. Was de scheidsrechter die voor 1965 aan zijn

carrière begon, gemiddeld 5½ à 6 jaar actief, de laatste jaren gelden de getallen 4½ à 5 jaar en de tendens gaat in de richting van een nog kortere tijd.

Met als resultaat uiteraard een nog groter tekort.

Als oorzaken van deze ontwikkeling worden mogelijkheden als de toenemende agressiviteit op het veld en de concurrentie van de andere sporten en vrijetijdsbestedingen genoemd. Uit een cijferreeks die drs. De Hond opzette over de ontwikkeling van het aantal strafzaken en het verloop van het aantal scheidsrechters, viel op te maken dat in de afdeling Amsterdam het aantal strafzaken per scheidsrechter in dertig jaar is verviervoudigd. Per elftal, dat aan de competitie deelneemt is het verdrievoudigd. In zijn analyse is de Amsterdamse wetenschappelijk onderzoeker van mening, dat een snelle en doelmatige actie op zijn plaats lijkt om desastreus gevolgen voor ons voetbal te voorkomen, want hoewel dit onderzoek alleen betrekking had op de hoofdstedelijke afdeling van onze voetbalbond mag worden aangenomen, dat de in Amsterdam aangetroffen tendens een landelijke trend volgen en misschien aangeven hoe in de komende jaren de landelijke trend zal zijn.

In zijn kantoor in de Amsterdamse Sophialaan stelt Maurice de Hond, dat het op z'n zachtst gezegd bijzonder merkwaardig is, dat in een sport waarin zoveel geld omgaat zo weinig wordt uitgetrokken voor de opleiding en de begeleiding van de scheidsrechters en dat er evenmin financiële middelen op tafel komen voor een onderzoek naar de situatie waarin de scheidsrechters verkeren.

„De kennis, van wat er in de scheidsrechterswereld omgaat is in de hogere regionen van de KNVB veel te gering. Er is ook veel te weinig informatie bekend over de beweegredenen van iemand om te gaan fluiten en zijn motieven om er mee op te houden”. Voor de heer De Hond staat vast, dat de huidige toestand een nadelige invloed op het voetbalspel heeft. „De jeugd begint al vaak met slechte scheidsrechters. Als de bond iets aan spelverruwing en spelvreugde wil doen, dan zal naar de scheidsrechters moeten worden gekeken. Dat is een goede invalshoek. Als je die opleiding aanpakt, maak je een goed begin met de gezondmaking van 't voetbalspel. Zoals het nu gaat, stoppen niet alleen scheidsrechters omdat ze er geen lol meer in hebben, maar geven ook veel voetballers er de brui aan, omdat ze zich ergeren aan een onvoldoende arbitrage”. De huidi-

ge opleiding ziet de man, die elke zondag zelf de fluit hanteert zo: je leert zwemmen in een lokaaltje en je wordt daar alleen met de theorie geconfronteerd; vervolgens moet je op het examen uitleggen hoe je nu precies moet zwemmen. De volgende stap is dat je het diepe bassin in moet springen. Degene die blijft drijven wordt goed bevonden en zij die kopje onder gaan krijgen te horen, dat ze niet uit het goede hout gesneden zijn.

Nee, de huidige cursus wordt gegeven door mensen die er veel tijd aan spenderen en die zeker allemaal te goeder trouw zijn, maar een praktisch deel en een overzicht van de psychologische factoren waarmee de spelleider te maken gaat krijgen, ontbreken

totaal. „Je komt er niet met zeven avonden spelregelkennis en af en toe een praktijkles. Zo'n praktijkmiddag is dan een speciaal georganiseerde wedstrijd onder leiding van een goede scheidsrechter waarbij geen problemen aan de orde komen”.

Drs. De Hond had een totaal andere opzet in zijn gedachten en na tal van besprekingen en vergaderingen kreeg hij vorig jaar uiteindelijk zijn zin. Voor 18 cursisten mocht hij in Amsterdam een experimentele cursus opzetten. Hij deed dat met succes, want op dit moment loopt het derde experiment al. Veel meer dan in het oude systeem moeten de aspirant-arbiters daarbij op het veld in actie komen. Na vier a vijf theorie-avonden plus nog

eens het kijken naar competitiewedstrijden in de afdelingen, moet één van de cursisten al 'n competitiewedstrijd leiden in de C-juniorencompetitie derde klas.

De collega's staan langs de lijn en bespreken later met de nieuwbakken scheidsrechter het wedstrijdgebeuren. De twee weken daarna komen ook de andere cursisten 'aan de bak' bij lage juniorenwedstrijden. Na een evaluatie-avond, waarop de ervaringen worden uitgewisseld, worden de kandidaat-arbiters opnieuw de wei in gestuurd voor drie wedstrijden. Daarna worden de belevenissen weer uitgewisseld en bediscussieerd. Elf weken na de eerste samenkomst vindt het examen plaats. De Hond wil met een dergelijke opzet komen tot een wisselwerking tussen eenvoudige theorie en praktijk. In dat nieuwe kader zijn volgens hem de theoretische lessen veel effectiever dan in de oude cursus.

„De groep hangt ook niet meer als los zand aan elkaar, dat was opmerkelijk. Men heeft de steun aan elkaar in een fase, waarin die steun noodzakelijk is. In de kwetsbare begintfase van het scheidsrechteren voorkomt de groepsgeest dat bepaalde individuen zich geïsoleerd gaan voelen. Als er moeilijkheden ontstaan dan stuwen de cursisten elkaar omhoog, zo heb ik kunnen merken”, aldus Maurice de Hond, die bovendien ervaarde, dat door de vrij intensieve contacten tussen docent en cursisten er nu een mogelijkheid bestaat om de persoon van de kandidaat-fluitisten enigszins te beoordelen. Een totaal ongeschikte cursist kan zo ook op zachte wijze van zijn bedoelingen worden afgebracht.

Met zijn collega-docent Bom kon drs. De Hond constateren dat dankzij de nieuwe opzet de cursisten een fikse startsnelheid hadden meegekregen. Iedereen begon enthousiast aan het scheidsrechteren en na één jaar waren alle geslaagden nog actief. Zent wetenschapper De Hond tenslotte: „We moeten er voor zorgen dat iedereen het maximale uit zichzelf haalt. Men moet zich bewust worden van zichzelf, zowel van zijn kwaliteiten als van zijn beperkingen.

Zo krijg je een gemotiveerde groep. Wat de theorie betreft moet je niet direct met de handleiding beginnen. Wij werken met een heel populair boekje van Dik Bruynesteyn. Het handboek is 'n wetboek, geen leerboek. Dat komt later pas. Ook de praktijk moet je opbouwen. Als je begint met autorijden zoek je toch ook een rustige wijk op”.